

Francisco Bañeres és el tinent fiscal de la Fiscalia de Catalunya. La Fiscalia General de l'Estat els proposa un esborrany de querrella que no convenç els fiscals catalans.

s'ha de sentir incòmode. En declaracions públiques, però, Torres-Dulce va negar haver rebut pressions del govern espanyol. De fet, va declarar que considerava “ofensiva” una pregunta en aquest sentit perquè “rebre pressions seria il·legal i inconstitucional”. En el mateix sentit s'havia expressat Mariano Rajoy uns dies abans en la seva compareixença per parlar del 9N: negant qualsevol mena de pressió sobre la Fiscalia per part del seu Executiu.

Tots dos volien dissipar els dubtes sobre la independència de la justícia que Alicia Sánchez Camacho havia despertat l'11 de novembre declarant que la Fiscalia estava preparant una querrella, abans no es fes pública aquesta decisió. Encara van representar més llenya al foc unes altres declaracions de Sánchez Camacho captades per Cuatro el 9 de novembre on la presidenta del PP català comentava que ella mateixa estava “assessorant” algú –se sobreentén que la Fiscalia– perquè

El delictes de desobediència no existeix perquè no hi ha requeriments del TC a Artur Mas

“actuïn” contra les “pràctiques antidemocràtiques” del govern català.

Les sospites de manipulació de la justícia per part del govern espanyol i la potència excessiva que ha demostrat fins ara la Fiscalia General de l'Estat en tirar endavant la querrella fan pensar a algunes fonts que l'àmbit judicial viu amb incomoditat la tasca d'assumir com a problema legal un conflicte polític.

La judicialització de la vida política, per part de l'Estat, el PP i alguns altres actors unionistes –com UpyD i Ciutadans– no s'atura en el projecte de querrella contra Artur Mas i es mou en l'espai i el temps: des de l'àmbit més local, com és l'Ajuntament de Lleida, a l'escenari futur de les plebiscitàries.

A la Paeria de Lleida, on governa el socialista Àngel Ros, el PP amenaça de portar l'alcalde a la fiscalia si es demostra que el consistori va col·laborar en el 9N.

Pel que fa a les plebiscitàries, un dels possibles escenaris propers en el calendari polític català, també són objecte d'anàlisi per part de l'Advocacia de l'Estat amb l'objectiu d'aturar-les en cas de ser convocades. Una tasca que es presenta encara més difícil que acusar Mas de desobediència, prevaricació o malversació.

Alex Milian

Té base jurídica una querrella contra el president de la Generalitat, Artur Mas, i diversos consellers per l'organització del procés participatiu del 9N?

—D'entrada, no hi ha massa precedents d'iniciatives, tant en el que representa la decisió del Tribunal Constitucional com la mateixa querrella que ha plantejat la Fiscalia. Que tinguin conseqüències penals aquestes situacions és molt discutible jurídicament, perquè tot i que hi ha opinions favorables a imputar a Mas un delictes de sedició, des del punt de vista jurídic s'ha de descartar de manera oberta perquè el 9N no es va produir cap alçament ni cap alteració de l'ordre, ni res semblant.

—Podrien concórrer delictes de desobediència i prevaricació?

—També és més que dubtós, ja que perquè existeixi un delictes de desobediència hi ha d'haver un requeriment exprés i una desobediència al requeriment exprés, que no constava en la suspensió cautelar ordenada pel TC. Cal tenir en compte que el TC no forma part estricta del poder judicial, no és un òrgan que tingui uns tràmits executius com tenen els tribunals ordinaris. El Constitucional pren unes decisions sobre la Constitució que són molt generals, per això no hi ha precedents del cas del 9N. El govern espanyol va demanar que es fes un requeriment d'advertiment exprés a Artur Mas, però el Tribunal no ho va acordar, i de fet no hi ha precedents tampoc en què el TC actuï de manera executiva en un afer com pretenia el govern de Madrid, perquè el seu paper no és de jutjat ordinari, sinó que acorda qüestions de caràcter molt més general.

—Per tant, sense un requeriment exprés en la suspensió cautelar del TC sobre el 9N, no se'n poden derivar responsabilitats penals?

—Exacte, perquè no concorren els elements que marca la jurisprudència perquè pugui existir un delictes de desobediència. Cal diferenciar entre vulneracions de l'ordenament jurídic dels delictes, són dos conceptes molt diferents. Si cada vegada que es produeix una infracció de l'ordenament jurídic haguéssim d'enviar la gent a la presó... Tots els dies es produeixen

“Madrid utilitza el Codi penal com a instrument de pressió política”

Joaquim Bosch, portaveu de Judges per la Democràcia a nivell estatal, explica a EL TEMPS que la querrela penal que vol presentar la Fiscalia contra Artur Mas “és més que dubtosa jurídicament”, i remarca que “estem davant d’un problema polític, no pas jurídic, que no es resol enviant tothom a la presó”.

infinat de vulneracions, per exemple, quan no es paga un deute, quan un empresari fa un acomiadament improcedent d’un treballador, o quan un alcalde imposa una multa incorrecta a un ciutadà. Però això no vol dir que aquesta conducta sigui un delictes. El codi penal només castiga aquelles infraccions que són més greus i que tenen més entitat per a una societat.

—Segons aquest argument, sembla difícil que la Fiscalia aconse-

gueixi imputar un delicta a Artur Mas i diversos consellers.

—És més que discutible que en l'actuació d'Artur Mas i el govern el 9N concorri un delicta. Per contra, efectivament pot ser que s'hagi produït una vulneració de l'ordenament jurídic, però hi ha mecanismes en l'àmbit administratiu per declarar la nul·litat d'allò que s'hagi pogut fer incorrectament. Però perquè hi hagi un delicta s'ha de demostrar una gravetat en la conducta que en aquest cas no existeix. I a banda, el delicta ha de constar expressament en el Codi penal i s'han de complir els requisits que marca la jurisprudència, no pot ser que qualsevol infracció sigui delictiva.

—Perquè es pugui acusar Artur Mas de desobediència, quines circumstàncies haurien de concórrer?

—Cal que hi hagi un requeriment exprés i una voluntat obstinadament rebel a l'incompliment, que en el cas del 9N no s'ha produït.

—I en l'acusació de prevaricació?

—Cal que hi hagi una voluntat conscient d'incomplir, amb coneixement del que s'està fent, de vulnerar la llei de manera manifesta. I de nou la qüestió és molt discutible, perquè no queda clar quins són els actes administratius que pròpiament podrien ser contraris a una llei.

—A més, la llei de consultes no estava derogada, sinó suspesa.

—Efectivament i, a més a més, el TC no havia acordat la suspensió de qualsevol tipus de consulta o procés participatiu. El que havia acordat és suspendre la possibilitat que la Generalitat tingués competència per a organitzar una consulta amb totes les conseqüències jurídiques, perquè entenia que aquesta competència no estava reconeguda constitucionalment. Més encara, el TC no havia entrat en el fons de l'assumpte, sinó que aplica automàticament la suspensió que està prevista constitucionalment per si això no és competència de la Generalitat. Però òbviament el TC ni suspèn ni pot suspendre el fet que entitats ciutadanes puguin organitzar qualsevol acte. El que pot ser inconstitucional és que la Generalitat, sense

Joaquim Bosch és portaveu de Jutges per la Democràcia a l'Estat espanyol, i defensa que no hi ha

competències expresses, organitzi una consulta, però és totalment compatible amb el fet que entitats ciutadanes no públiques organitzin una consulta.

—Es podria acusar la Generalitat d'haver col·laborat amb el 9N.

—Quedarien en un àmbit més discutible els actes de col·laboració, com la cessió d'espais públics o la cooperació amb el recompte de vots. Però, és clar, les institucions col·laboren habitualment amb les associacions per deixar-los locals, i en qualsevol cas, si

realment hi hagués una extralimitació en el procés de cooperació, estariem parlant de qüestions que són accessòries i que, per tant, no poden integrar la motivació jurídica d'una desobediència o de prevaricació. L'únic que es pot aclarir és quin ha estat el grau de participació de la Generalitat en la consulta, per això els jutges de guàrdia van obrir diligències per aclarir aquestes qüestions.

—Per tant, com a màxim podria arribar-se a anul·lar el 9N per infracció de l'ordenament jurídic?

—Sí, podrien dir que el 9N és nul i també les seves conseqüències jurídiques, que, com se sap, no n'hi ha. Moltes vegades, sobretot en l'àmbit jurídic, s'utilitza el Codi penal de manera instrumental per servir interessos partidistes, quan la funció del Codi penal és sancionar les conductes més greus per a una societat o que hagin provocat un dany de consideració. Però no pot ser que davant de

“Sovint, sobretot en l'àmbit jurídic, s'utilitza el Codi penal per servir interessos partidistes”

fonaments delictius contra Artur Mas pel 9N.

qualsevol infracció de l'ordenament jurídic s'apliqui el codi penal amb una interpretació excessiva, perquè això vol dir anar contra els principis de l'Estat de dret. En el cas del 9N no concorre la suficient gravetat per aplicar-se les normes penals; a tot estirar, es pot aplicar una sanció administrativa, que en aquest cas seria anul·lar les conseqüències jurídiques del 9N, o sigui, res.

—Si és tan evident que no hi ha accions constitutives de delictes, per què la Fiscalia de l'Estat es llança a la piscina?

—Cal tenir en compte que el principi d'independència és inherent al poder judicial, però no és aplicable a la Fiscalia, perquè no té com a principi d'actuació legal el principi d'independència. La Fiscalia té una estructura jeràrquica al cap de la qual hi ha el fiscal general de l'Estat, nomenat a proposta del govern espanyol. Però no pren decisions executives,

pot presentar una querrela o fer les alegacions que estimi oportunes, però sempre seran tribunals independents els que hauran de valorar aquestes alegacions. La Fiscalia és una part més en el procediment, igual que per exemple UPyD ha presentat una sèrie d'accions judicials, la Fiscalia també ho pot fer. Precisament perquè té una estructura jeràrquica, la Fiscalia no es pot basar en el principi d'independència. En el poder judicial, la independència sí que forma part del seu estatut professional.

—Mariano Rajoy va assegurar que desconeixia totalment en què consistia la querrela de la Fiscalia. És creïble que la Fiscalia no el tingués al corrent i que el mateix govern no hagués donat ordres?

—Desconec si el govern ha donat instruccions específiques a la Fiscalia, però el que sí que és evident és que la Fiscalia té una estructura jerarquitzada i que al capdamunt de la piràmide hi ha el fiscal general de l'Estat, que és proposat per l'Executiu espanyol. Amb independència que hagi rebut directrius concretes, és evident que l'actuació de la Fiscalia no funciona amb criteris d'independència. La prova és que el fiscal espanyol es reuneix amb el fiscal en cap de Catalunya, això seria impensable en el poder judicial! Imagini que un jutge que ha de dictar una sentència se'n anés a Madrid a preguntar-li a un superior què ha de fer. Però al final, la Fiscalia no decideix finalment, la decisió la pren el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

—Qui jutjarà en tot cas serà el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, per la condició d'aforats d'Artur Mas i els consellers Ortega, Rigau i Espadaler. Confia que aquest tribunal atindrà a raons estrictament jurídiques?

—Aquest és un tema jurídicament discutible, sobretot perquè a l'Estat espanyol no hi ha precedents d'una consulta participativa, i per això hi ha diverses opinions en l'àmbit jurídic. Però penso que és més que discutible que se'n puguin derivar conseqüències penals, especialment si s'acredita que la Generalitat no ha gestionat directament la consulta.

“El problema d'encaix de Catalunya a Espanya no es resol enviant la gent a la presó”

—De cara a la comunitat internacional, el missatge que dona Madrid és de judicialització total de la vida política. Fora es percep com una anomalia?

—He llegit declaracions de ministres i càrrecs governamentals de Gran Bretanya o el Canadà, que han tingut processos semblants, i comparteixo el seu plantejament que Madrid no pot resoldre aquests problemes des de perspectives formalistes, a través d'accions judicials. Això no resol el problema de fons. Coincideixo amb la reflexió d'un ministre canadenc que apunta que la negativa a fer una consulta no pot basar-se purament en raons formals com ara que no està regulada prèviament, sinó que ha de tenir raons morals. S'ha d'explicar a la societat per què és correcte o per què és incorrecte fer una consulta. Però no ens podem basar només en què diu una norma, perquè una norma es pot canviar. I efectivament, davant la falta d'arguments de fons, el que està fent Madrid és utilitzar exclusivament raonaments judicials, i amb moltes apel·lacions al dret penal com a instrument de pressió política. Però penso que aquest no és un problema ni judicial ni penal, sinó un problema polític que afecta l'organització territorial de l'Estat, i això no es resol enviant la gent a la presó buscant interpretacions extensives del dret penal que són contràries a la seva pròpia naturalesa. No resoldran el problema enviant a la presó ni els més de dos milions de votants, ni els milers de voluntaris, ni els càrrecs públics de la Generalitat. La solució ha de venir pel diàleg entre les administracions afectades, perquè la via penal no resol res i afegeix més tensió.

Gemma Aguilera